

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЗДВН
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ЛЦДН у м. СУМИ
(місто знаходження ЛЦДН)

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.

_____ В. М. Боронос
«_____» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

НА ТЕМУ:

Фінансовий стан підприємства і його оцінка

Освітній ступінь – «бакалавр»

Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма – «Фінанси та облік в підприємстві»

Керівник роботи:

_____
(підпис)

Кобушко І. М.
(ініціали, прізвище)

Студент:

_____
(підпис)

Заїченко М. А.
(ініціали, прізвище)

Група:

Фз – 71с

Суми
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, проф.

_____ В.М. Боронос
« ____ » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студентка групи Фз – 71с центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітньої програми – «Фінанси та облік в підприємстві»)

Заїченко Марія Антонівна
(ПІБ)

Тема роботи: Фінансовий стан підприємства і його оцінка

Затверджено наказом по СумДУ № _____ від « ____ » _____ 2021 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи « ____ » _____ 2021 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, відомчі постанови, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Робота складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуто основні теоретичні аспекти фінансового стану підприємства та досліджено основні методичні підходи до показників, завдяки яким проводиться аналіз фінансового стану підприємства. У другому розділі проведений аналіз загальної господарської діяльності ТОВ «Хлібодар» та аналіз його фінансових показників. У третьому розділі запропоновано основні шляхи для покращення фінансового стану підприємства

Дата видачі завдання: « ____ » _____ 2021 р.

Керівник кваліфікаційної роботи бакалавра: Кобушко І. М. _____
(прізвище, ініціали) (підпис)

Завдання прийнято до виконання « ____ » _____ 2021 р. _____
(підпис студента)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра: 32 с., 9 табл., 2 додатки, 25 джерел.

Метою даної роботи є теоретичне ознайомлення з поняттям «фінансовий стан», дослідження та визначення методики його оцінки та аналіз показників, що оцінюють фінансово-господарську діяльність підприємства.

Об'єктом дослідження виступає ТОВ «Хлібодар» та його фінансово-господарська діяльність.

Предмет дослідження – теоретичні, практичні та методологічні аспекти аналізу фінансового стану підприємства.

Методи дослідження: аналітичний метод, коефіцієнтний аналіз, метод порівняння.

Робота складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуто основні теоретичні аспекти фінансового стану підприємства та досліджено основні методичні підходи до показників, завдяки яким проводиться аналіз фінансового стану підприємства.

У другому розділі проведений аналіз загальної фінансово-господарської діяльності ТОВ «Хлібодар», а також показників ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності даного підприємства.

У третьому розділі запропоновано основні шляхи для покращення фінансового стану підприємства.

ФІНАНСОВИЙ СТАН, АНАЛІЗ, БАЛАНС, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ, ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Сутність фінансового стану підприємства.....	6
1.2 Прийоми та методи оцінки фінансового стану підприємства	8
2 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «Хлібодар»	15
2.1 Характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Хлібодар»	15
2.2 Аналіз показників фінансового стану ТОВ «Хлібодар»	17
3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	22
ВИСНОВКИ	25
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	26
ДОДАТОК А. Баланс ТОВ «Хлібодар»	28
ДОДАТОК Б. Звіт про фінансові результати ТОВ «Хлібодар»	31

ВСТУП

Актуальність теми. Останнім часом на формування ринкових відносин в Україні впливають політична та економічна ситуація. Тож для забезпечення ефективної господарської діяльності на підприємствах керівникам необхідно досконало контролювати фінансовий стан підприємства, виявляти шляхи його зміцнення, приймати оптимальні рішення для збільшення прибутків підприємства і тим самим підтримувати його конкурентноспроможність.

Для того, щоб успішно реалізувати поставлені перед підприємством завдання, необхідно вміти швидко реагувати на зміни, бути проінформованим про фінансову діяльність компанії, виявляти ризики для підприємства та знаходити шляхи їх подолання. Для рішення цих задач необхідно проводити аналіз фінансового стану підприємства, щоб бачити всі недоліки, вміти вчасно їх передбачити та запобігти їх подальшому розвитку.

Метою даної роботи є теоретичне ознайомлення з поняттям «фінансовий стан», дослідження та визначення методики його оцінки та аналіз показників, що оцінюють фінансово-господарську діяльність підприємства.

Відповідно до поставленої мети можна визначити наступні **завдання**:

- визначити сутність фінансового стану підприємства;
- дослідити прийоми та методи оцінки фінансового стану підприємства;
- охарактеризувати фінансово-господарську діяльність ТОВ «Хлібодар»;
- здійснити аналіз показників фінансового стану ТОВ «Хлібодар»;
- розглянути основні шляхи для покращення фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження виступає ТОВ «Хлібодар» та його фінансово-господарська діяльність.

Предмет дослідження – теоретичні, практичні та методологічні аспекти аналізу фінансового стану підприємства.

Методи дослідження: аналітичний метод, коефіцієнтний аналіз, метод порівняння.

Структура роботи. Робота складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуто основні теоретичні аспекти фінансового стану підприємства та досліджено основні методичні підходи до показників, завдяки яким проводиться аналіз фінансового стану підприємства.

У другому розділі проведений аналіз загальної фінансово-господарської діяльності ТОВ «Хлібодар», а також показників ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності даного підприємства.

У третьому розділі запропоновано основні шляхи для покращення фінансового стану підприємства.

Фактологічну основу роботи складають наукові роботи вчених економістів та фінансистів, матеріали навчальних посібників, законодавчі та нормативні акти, фінансова звітність ТОВ «Хлібодар» (форми фінансової звітності № 1 «Баланс» та № 2 «Звіт про фінансові результати» за період 2016-2020 рр).

1 ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність фінансового стану підприємства

Основною ознакою забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, що необхідні для здійснення ефективної фінансово-господарської діяльності та своєчасного виконання фінансових зобов'язань, є його фінансовий стан [1]. Фінансовий стан – це важлива характеристика підприємства, що відображає результати його господарської діяльності та визначає його фінансову стабільність [2].

Аналіз літературних джерел виявляє неоднозначність трактування поняття «фінансовий стан підприємства». Так, А.Д. Шеремет вважає, що фінансовий стан підприємства характеризується розміщенням і використанням засобів (активів), а також характером джерел їх створення пасивів, тобто власного та боргового капіталу [3]. Такої ж думки дотримуються І.О. Бланк [4], О.В. Павловська [5], Т.О. Фролова [6], Б.М. Литвин, М.В. Стельмах [7], О.О. Шеремет. Останній, однак, фокусується на рівні збалансованості складових активу та джерел фінансування підприємства [8].

Натомість Г.В. Савицька вважає фінансовий стан економічною категорією і підкреслює, що ця категорія відображає стан капіталу в процесі обігу та здатність підприємства розвиватися в певний момент часу, тобто сьогодні та тільки, тому що завтра ситуація може бути інакшою [9]. Аналогічну точку зору поділяють і автори підручника «Курс економічного аналізу», за редакцією І.Ф. Прокопенка, в якому фінансовий стан підприємства визначається як економічна категорія, що показує стан капіталу в процесі його обігу і здатність підприємства розвивати свою діяльність [10].

Після короткого аналізу поглядів вчених на сутність поняття «фінансовий стан підприємства», його можна визначити як економічну категорію, яка визначає фактичні і потенційні фінансові можливості підприємства забезпечувати фінансування поточної діяльності, певний рівень його розвитку і погашення зобов'язань перед іншими підприємствами [2].

Безсумнівно, після з'ясування економічної сутності поняття «фінансовий стан», стає необхідним розглянути питання про управління фінансовим станом на підприємстві, яке є однією з основних функціональних областей системи фінансового менеджменту.

Управління фінансовим станом підприємства являє собою систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з досягненням такого фінансового становища, що характеризується цільовим

рівнем певних показників фінансового стану і дозволяє забезпечити достатній рівень фінансування діяльності підприємства та ефективно реалізувати його в майбутньому [1].

Управління фінансовим станом підприємства повинно здійснюватися на основі принципів інтеграції в загальне управління та стратегічній спрямованості, узгодженості та гнучкості управлінського процесу, а також формування управлінських рішень в комплексі, альтернативного та ефективного підходу до розробки управлінських рішень, а також їх інноваційної спрямованості, координації та управлінської ефективності [11].

Слід зазначити, що основною метою управління фінансовим станом підприємства є підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності та продуктивне використання потенціалу заради максимізації вартості підприємства та прискорення темпів розвитку. Для досягнення цієї мети на підприємстві повинні бути поставлені наступні завдання:

- створення достатнього обсягу фінансових ресурсів;
- оптимізація структури активів і структури капіталу;
- підвищення ефективності використання фінансових ресурсів
- оптимізація грошового потоку;
- прискорення оборотності поточних активів
- досягнення фінансової стабільності та платоспроможності
- мінімізація рівня фінансових ризиків;
- максимізації рентабельності [1].

Процес управління фінансовим станом підприємства повинен бути виконаний за наступними діями:

- 1) визначення мети управління;
- 2) створення системи інформаційної підтримки управління;
- 3) вивчення показників фінансового стану;
- 4) встановлення системи цілей і цільових показників;
- 5) прогнозування показників фінансового стану на майбутній період;
- 6) розробка системи заходів щодо реалізації поточних планів;
- 7) моніторинг реалізації прогнозованих показників фінансового стану;
- 8) відстеження показників фінансового стану підприємства.

В системі управління підприємством аналіз фінансового стану є чи не найважливішим елементом для прийняття важливих економічних рішень [1]. Він визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал для співпраці з іншими підприємствами та оцінює гарантії економічних інтересів підприємства та його партнерів у фінансових, промислових та інших відносинах [12].

Результат цього аналізу має важливе значення для всіх зацікавлених сторін у діяльності суб'єкта господарювання: споживачів продукції/послуг, постачальників, топ-менеджерів, власників, інвесторів, кредиторів та урядових установ. Адже саме фінансовий стан підприємства відображає ефективність господарсько-фінансової діяльності компанії [1].

Основна ціль аналізу фінансового стану полягає у виявленні і своєчасному усуненні недоліків у звичайній діяльності та розробці заходів, що допоможуть поліпшити та стабілізувати фінансовий стан суб'єкта господарювання [11].

Вся необхідна інформація для аналізу фінансового стану підприємства відображена в фінансовій звітності. Фінансова звітність являє собою набір форм звітності, складених на основі даних фінансового обліку, з метою надати зовнішнім і внутрішнім користувачам загальну інформацію про фінансове становище в зручній і зрозумілій формі. Фінансова звітність складається на основі Положень (стандартів) бухгалтерського обліку П(С)БО № 1–5 [13].

Отже, підбиваючи підсумок, зазначимо, що фінансовий стан підприємства – це складне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства. Для фінансового стану характерна система показників, які відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів. Управління фінансовим станом підприємства – одна з найважливіших функціональних областей системи фінансового менеджменту. Основна мета такого управління полягає у підвищенні ефективності фінансово-господарської діяльності та максимально продуктивного використання його потенціалу для максимізації вартості підприємства та прискорення темпів розвитку.

1.2 Прийоми та методи оцінки фінансового стану підприємства

В умовах нестабільного економічного розвитку виникає залежність підприємства від процесів інфляції, надійності компаній-контрагентів, від організаційно-правових умов експлуатації. Це вимагає особливої уваги при оцінці фінансового стану компанії як домінантного важеля для виявлення слабких і сильних позицій компанії та її фінансових резервів. Ретельне вивчення всіх аспектів фінансової діяльності дозволить підвищити ефективність управління господарськими суб'єктами та зменшити негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів [14].

Своєчасна та об'єктивна діагностика фінансового стану компанії з різними формами власності має особливе значення, оскільки жоден власник не повинен випускати з поля зору потенційні можливості підвищення конкурентоспроможності підприємства, які можуть бути визначені тільки своєчасною та об'єктивною діагностикою фінансового стану підприємства [15]. Якість аналізу фінансового стану компанії залежить від багатьох чинників: використовуваної методології, компетенції менеджера, який приймає управлінські рішення, а також від достовірних фінансових звітів компанії. Якість проведеного фінансового аналізу визначає ефективність управлінських рішень, а значить, і ефективність підприємства в цілому.

Наукові джерела мають безліч методологічних підходів до оцінки фінансового стану підприємства, які можна розділити на:

- методи, засновані на аналізі балансу компанії (вертикальний, горизонтальний, трендовий аналіз, метод фінансових коефіцієнтів і т. д.);
- евристичні методи, які засновані на неформальних і інтуїтивних підходах та узагальненні досвіду у вирішенні аналогічних завдань і методах експертних оцінок;
- економіко-математичні методи [14].

На даний час метод коефіцієнтів є найбільш поширеним методом оцінки фінансового стану підприємства. Він заснований на розрахунку системи показників, які виявляють різні аспекти діяльності підприємства та враховує внутрішні і зовнішні фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства. Зазвичай, оцінка проводиться за групами показників ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності [16].

Ліквідність підприємства відображає наявність ліквідних активів, які дозволяють йому розраховуватися зі своїми боргами та фінансовими зобов'язаннями, навіть всупереч термінам погашення за умовами контрактів, тобто такі активи, які можуть бути швидко реалізовані та конвертовані в грошові чи безготівкові кошти, а також короткострокові фінансові інвестиції та всі види грошових коштів

Основними цілями аналізу є не тільки оцінка ліквідності підприємства, його активів і джерел їх створення, а й розробка заходів щодо поліпшення даних фінансово-економічних показників. Аналіз ліквідності балансу суб'єкта господарювання дозволяє виявити основні аспекти та слабкі позиції в діяльності підприємства та показати області, в яких повинна проводитися діяльність щодо поліпшення фінансового стану компаній [17].

Аналіз ліквідності підприємства можна зробити використовуючи різні методи. Найбільш поширеним є метод коефіцієнтів, при якому розраховуються показники ліквідності підприємства.

При оцінці ліквідності обчислюються три основні коефіцієнти: коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності. Ці показники розраховуються на основі даних форми № 1 шляхом порівняння поточних активів і поточних зобов'язань компанії.

1. Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття) дає загальну оцінку ліквідності активів та показує, який обсяг поточних активів підприємства припадає на гривню поточних зобов'язань. Якщо поточні активи перевищують поточні зобов'язання, компанію можна вважати такою, що успішно функціонує.

2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає здатність покривати короткострокові боргові зобов'язання наявними та короткостроковими фінансовими активами. Він характеризує тільки саму ліквідну частину оборотних активів і показує, скільки зобов'язань підприємство може відразу погасити за власні кошти.

3. Коефіцієнт швидкої ліквідності враховує якість оборотних активів і є більш суворим показником ліквідності, оскільки його розрахунок враховує найбільш ліквідні поточні активи (резерви не враховуються) [17].

В таблиці 1.1 представлено формули розрахунку коефіцієнтів ліквідності.

Таблиця 1.1 – Показники ліквідності [17]

№	Показник	Формула для розрахунку
1	Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$
2	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{(\text{Гроші} + \text{Поточні фінансові інвестиції})}{\text{Поточні зобов'язання}}$
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{(\text{Дебіт.заборг.} + \text{Поточні фінансові інвестиції} + \text{Гроші} + \text{Інші оборотні активи})}{\text{Поточні зобов'язання}}$

Фінансова стійкість підприємства – одна з найважливіших умов життєдіяльності, розвитку та високої конкурентоспроможності підприємства. Саме фінансова стійкість компанії дає характеристику ефективності її розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також відображає здатність компанії справлятися зі своїми зобов'язаннями. Як показує практика, фінансово стабільні підприємства мають переваги перед іншими підприємства в тому ж секторі при залученні інвестицій, виборі постачальників і відборі кваліфікованого персоналу [18].

Аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє нам оцінити, наскільки компанія правильно розпоряджалася своїми фінансовими ресурсами. Це дуже важливо, щоб фінансові ресурси могли задовольнити потреби компанії та відповідали вимогам ринку, тому що недостатня фінансова стійкість може призвести до банкрутства підприємства і нестачі ресурсів для розвитку виробництва, а занадто велика – перешкоджати розвитку і обтяжувати витрати підприємства надлишковими резервами та запасами. Таким чином, сутність фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів [19].

Аналіз і оцінка фінансової стійкості підприємства включає в себе розрахунок низки відносних коефіцієнтів, що розраховуються за даними форми № 1. Розглянемо відносні показники для визначення рівня фінансової стійкості.

1. Коефіцієнт фінансової автономії (коефіцієнт незалежності) є одним з основних показників фінансової стійкості. Даний показник вказує на незалежність компанії від запозичених джерел.

2. Коефіцієнт фінансової залежності, що є протилежним коефіцієнту фінансової автономії. Динамічне зростання цього показника означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні компанії, а отже, втрату фінансової незалежності.

3. Коефіцієнт фінансової стійкості, що вказує на частку коштів в загальній вартості майна, які компанія може використати без втрат для кредиторів.

4. Коефіцієнт фінансового ризику, що вказує на фінансову незалежність компанії від залучення позикових коштів, та показує скільки позикових коштів компанія залучає на 1 грн власного капіталу.

5. Коефіцієнт маневрування власного оборотного капіталу, який дозволяє визначити частку власного капіталу, виділену на придбання (створення) резервів. Тобто величина цього показника у відсотках вказує на обсяг власного оборотного капіталу, який вкладено в резерви підприємства.

6. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами, що є показником здатності підприємства фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. Значення показника вказує на частку власних оборотних коштів в оборотних активах підприємства.

7. Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу, який показує скільки джерел довгострокового фінансування підприємства (довгострокові пасиви) складають кошти, що залучаються за умовами кредиту (довгострокові зобов'язання) на тривалий термін. Чим нижче значення

показника, тим краще для компанії, оскільки тоді власних коштів вкладається в довгострокові активи більше, ніж позикових [19].

Формули розрахунку коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Показники фінансової стійкості [19]

№	Показник	Формула для розрахунку
1	Коефіцієнт фінансової автономії	<i>Власний капітал / Валюта балансу</i>
2	Коефіцієнт фінансової залежності	<i>Валюта балансу / Власний капітал</i>
3	Коефіцієнт фінансової стійкості	<i>(Власний капітал + Довгострокові зобов'язання) / Валюта балансу</i>
4	Коефіцієнт фінансового ризику	<i>Позиковий капітал / Власний капітал</i>
5	Коефіцієнт маневрування власного оборотного капіталу	<i>Власний оборотний капітал / Власний капітал</i>
6	Коефіцієнт забезпеченості оборот. активів власними коштами	<i>Власний оборотний капітал / Оборотні активи</i>
7	Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу	<i>Довгострокові зобов'язання / (Довгострокові зобов'язання + Власний капітал)</i>

Рентабельність підприємства – самий загальний показник його діяльності. Він узагальнює всі фактори виробництва і реалізації продукції, оборотність коштів і позареалізаційні фінансові результати.

Показники рентабельності глибше характеризують результати управління, ніж прибуток, оскільки їх вартість відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або споживаними ресурсами [20]. Основним джерелом інформації про оцінку рентабельності підприємства є форми № 1 і № 2 фінансової звітності суб'єкта господарювання. Тому аналіз рентабельності та причини її змін важливі для оцінки ефективності діяльності компанії та виявлення резервів для покращення роботи підприємства.

У сучасній практиці найбільш часто використовуваними показниками рентабельності є: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність продажів та рентабельність продукції.

1. Рентабельність активів дозволяє визначити величину чистого прибутку, яка приходить на одну гривню коштів, вкладених в активи підприємства. Цей показник характеризує ефективність управління активами компанії.

2. Рентабельність власного капіталу вказує на величину чистого прибутку, що приходить на одну гривню власного капіталу.

3. Рентабельність продажів характеризує прибуток, який підприємство отримує з кожної гривні від продажу продукції

4. Рентабельність продукції показує прибуток, який підприємство отримало за одну гривню понесених витрат [21].

Формули розрахунку показників рентабельності підприємства представлено в таблиці 1.3

Таблиця 1.3 – Показники рентабельності [21]

№	Показник	Формула для розрахунку
1	Рентабельність активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$
2	Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}}$
3	Рентабельність продажів	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}$
4	Рентабельність продукції	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Собівартість продукції}}$

Стійкість фінансової діяльності підприємства в умовах ринкової економіки багато в чому залежить від ділової активності підприємства. Ділова активність – комплексна характеристика, що відображає зусилля підприємства щодо забезпечення динаміки розвитку та реалізації поставлених цілей у різних сферах діяльності [22].

Аналіз ділової активності підприємства, як і будь-які інші економічні дії, має конкретну мету, а саме: надати об'єктивну оцінку фінансовому стану і розробити заходи щодо прийняття управлінських рішень, спрямованих на зміцнення підприємства протягом наступного періоду. Форми № 1 і № 2 фінансової звітності компанії використовуються для аналізу її ділової активності. Аналітичні дані відіграють вирішальну роль у визначенні політики конкуренції підприємств і використовуються для оцінки їх ефективності та розробки довгострокової програми розвитку [23].

Як правило, для розрахунку та аналізу ділової активності підприємства виділяють наступні коефіцієнти:

1. Коефіцієнт оборотності активів, що характеризує ефективність використання всіх наявних ресурсів підприємством, незалежно від джерел їх залучення.

2. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, який вказує на швидкість оборотності дебіторської заборгованості підприємства за аналізований період, розширення або скорочення комерційних кредитів, які надає підприємство.

3. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, який показує швидкість оборотності кредиторської заборгованості підприємства за аналізований період, розширення або скорочення комерційних кредитів, які надаються підприємству.

4. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, який дозволяє визначити швидкість продажу товарно-матеріальних запасів компанії.

5. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача), що відображає ефективність використання основних засобів підприємства.

6. Коефіцієнт оборотності власного капіталу, який показує ефективність використання власних коштів компанії [22].

В таблиці 1.4 представлено формули розрахунку коефіцієнтів ділової активності підприємства.

Таблиця 1.4 – Показники ділової активності [22]

№	Показник	Формула для розрахунку
1	Коефіцієнт оборотності активів	<i>Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість активів</i>
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	<i>Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість дебіт. заборг.</i>
3	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	<i>Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість кредит. заборг.</i>
4	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	<i>Собівартість продукції / Середньорічна вартість запасів</i>
5	Коефіцієнт оборотності основних засобів	<i>Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість основних засобів</i>
6	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	<i>Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість власного капіталу</i>

2 АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «Хлібодар»

2.1 Характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Хлібодар»

ТОВ «Хлібодар» – сільськогосподарське підприємство України, основним видом діяльності якого є вирощування сільськогосподарських культур провідних вітчизняних селекцій. Дата реєстрації: 10 лютого 2004 року.

Місцезнаходження підприємства: Україна, 42304, Сумська обл., Сумський р-н смт Степанівка, вул. Центральна, будинок 23-А.

До основних видів діяльності підприємства відноситься:

- Вирощування зернових культур (крім рису) та насіння олійних культур;
- Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів;
- Вирощування інших однорічних і дворічних культур;
- Розведення великої рогатої худоби молочних порід;
- Розведення овець;
- Допоміжна діяльність у рослинництві та тваринництві;
- Післяурожайна діяльність;
- Оброблення насіння для відтворення;
- Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості;
- Виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на фермах;
- Оптова торгівля зерном, насінням і кормами для тварин;
- Неспеціалізована оптова торгівля.

Для розвитку рослинництва підприємство закуповує сучасну високопотужну техніку, яка дозволяє швидко та якісно виконувати польові роботи та отримувати високі врожаї. Сучасні високотехнологічні трактори та зернозбиральні комбайни займають ключове місце в структурі парку техніки.

Чисельність персоналу на 2021 рік становить 79 осіб. Керівництво підприємства постійно проводить заходи, які сприяють постійному розвитку співробітників, підвищують ефективність процесів управління, поліпшують організацію діяльності підприємства та забезпечують зростання продуктивності праці.

Для загальної характеристики діяльності підприємства проаналізуємо основні фінансово-економічні показники, які відображені в таблиці 2.1. Для проведення даного аналізу використаємо баланс і фінансову звітність ТОВ «Хлібодар», які наведені в додатках А та Б.

Таблиця 2.1 – Динаміка основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства ТОВ «Хлібодар» за 2016-2020 рр.

Показник	Рік					Відхилення 2016 – 2020	
	2016	2017	2018	2019	2020	тис.грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	37 550	78 638	92 244	88 437	112 113	74 563	198,57
Собівартість реалізованої продукції	(22 566)	(51 465)	(59 534)	(72 048)	(62 670)	(40 104)	(177,72)
Валовий прибуток	14 984	27 173	32 710	16 389	49 443	34 459	229,97
Чистий фінансовий результат	6 349	13 225	21 390	1 511	34 576	28 227	444,59
Необоротні активи	21 409	32 994	41 059	45 767	42 093	20 684	96,61
Оборотні активи	37 490	46 241	57 153	63 123	81 588	44 098	117,63
Власний капітал	36 482	49 707	71 097	72 608	107 184	70 702	193,8
Валюта балансу	58 899	79 235	98 212	108 890	123 681	64 782	109,99

Проаналізувавши дані таблиці 2.1 можна побачити, що чистий дохід від реалізації продукції зростав три роки поспіль: з 2016 по 2018 рр. В 2019 році відбулося незначне зменшення показника на 3 807 тис. грн. в порівнянні з минулим роком, але вже в 2020 році даний показник досяг свого максимуму за звітний період та становив 112 113 тис. грн. Згідно даних, чистий дохід від реалізації продукції за останні п'ять років збільшився на 74 563 тис. грн., у відсотках це становить 198,57 %.

Собівартість реалізованої продукції зростала протягом чотирьох років і лише в 2020 р. відбулося зниження даного показника на 9 378 тис. грн в порівнянні з 2019 роком, що є позитивною ознакою. Загалом, з 2016 по 2020 роки, собівартість реалізованої продукції зросла на 40 104 тис. грн., у відсотках це склало 177,72 %, що свідчить про збільшення собівартості продукції і, як наслідок, зниження прибутку.

Що стосується показника валового прибутку, то він мав ознаки зростання протягом перших трьох років, але в 2019 р. відбулося його стрімке зменшення: так, порівняно з 2018 роком цей показник зменшився на 16 321 тис. грн. Але вже в 2020 р. валовий прибуток досяг свого максимального значення за останні п'ять років та склав 49 443 тис. грн. У порівнянні з 2016 р. він збільшився на 34 459 тис. грн., у відсотках це 229,97 %.

Чистий фінансовий результат має таку ж саму динаміку, як і валовий прибуток. Стрімке зростання протягом перших трьох років, надзвичайно стрімке падіння в 2019 р. на 19 879 тис. грн. в порівнянні з попереднім роком, але вже в 2020 р. даний показник набуває свого максимального значення за весь звітний

період у розмірі 34 576. У порівнянні з 2016 р., чистий фінансовий результат збільшився на 28 227 тис. грн., що у відсотках становить 444,59 %.

Необоротні активи зростали протягом чотирьох років і тільки в 2020 р. відбулося незначне зменшення даного показника на 3 674 тис. грн. в порівнянні з 2019 роком. Загалом, з 2016 по 2020 рр. даний показник збільшився на 20 684 тис. грн., у відсотковому значенні це 96,61. Дані показники говорять про те, що всі ці роки ефективність виробництва на підприємстві підвищувалась за рахунок зростання основних засобів.

Щодо оборотних активів підприємства, то вони зростали протягом останніх п'яти років. Так, в порівнянні з 2016 р. даний показник збільшився на 44 098 тис. грн., що у відсотках – 117,63 %. Цей показник вказує на формування більш мобільної структури активів, що сприяє прискоренню оборотності засобів підприємства.

Власний капітал також, як і оборотні активи, показував динаміку зростання протягом останніх п'яти років, що свідчить про підвищення кредитоспроможності підприємства. Загалом, в порівнянні з 2016 р., даний показник виріс на 70 702 тис. грн. У відсотковому значенні це становить 193,8%.

Що стосується показника валюти балансу, то він має ознаки досить стрімкого зростання на протязі всього звітного періоду. Так, за останні п'ять років він виріс на 64 782 тис. грн., що у відсотковому відношенні становить 109,99 %. Зростання цього показника вважається позитивною ознакою і вказує на збільшення виробничих потужностей підприємства та підвищення інтенсивності виробництва.

2.2 Аналіз показників фінансового стану ТОВ «Хлібодар»

Аналіз фінансового стану ТОВ «Хлібодар» розпочнемо з оцінки показників ліквідності. Для їх розрахунку скористаємось формулами, які були наведені в таблиці 1.1. Всі дані, які потрібні для розрахунку коефіцієнтів ліквідності знаходяться в додатку А. Результати розрахунків представлені в таблиці 2.2

Табл. 2.2 – Аналіз показників ліквідності ТОВ «Хлібодар» за 2016-2020 рр.

№	Показник	Рік					Нормативне значення
		2016	2017	2018	2019	2020	
1	Коефіцієнт поточної ліквідності	2,89	2,44	3,31	2,52	5,69	> 1
2	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,74	0,5	0,61	0,42	1,22	> 0,2
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,27	0,95	1,09	1,32	3,41	0,6 – 0,8

Проаналізувавши таблицю 2.2 бачимо, що коефіцієнт поточної ліквідності за останні п'ять років перевищував нормативне значення, що вказує на те, що підприємство має значну кількість вільних ресурсів, які сформувалися завдяки власним джерелам. З позиції кредиторів підприємства даний варіант створення оборотних коштів є найбільш прийнятним. З 2016 року коефіцієнт абсолютної ліквідності також був більше нормативного значення. Це говорить про те, що підприємство зможе погасити свої короткострокові зобов'язання в найближчому майбутньому. Коефіцієнт швидкої ліквідності також перевищує нормативний показник, що вказує на те, що підприємство має достатню кількість ліквідних оборотних коштів для своєчасного виконання своїх грошових зобов'язань.

Проведений аналіз ліквідності підприємства показує, що за останні п'ять років всі показники ліквідності були вище нормативного значення. Це свідчить про те, що підприємство може успішно виконувати свої грошові зобов'язання перед іншими учасниками ринку

Після того, як ми визначили та проаналізували коефіцієнти ліквідності підприємства, розрахуємо коефіцієнти фінансової стійкості. Для цього скористаємось формулами, які знаходяться в таблиці 1.2 та даними фінансової звітності підприємства, які наведені в додатку А. Результати розрахунків наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Хлібодар» за 2016-2020 рр.

№	Показник	Рік					Нормативне значення
		2016	2017	2018	2019	2020	
1	Коефіцієнт фінансової автономії	0,62	0,63	0,72	0,67	0,87	> 0,5
2	Коефіцієнт фінансової залежності	1,61	1,59	1,38	1,5	1,15	< 2
3	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,78	0,77	0,82	0,77	0,88	> 1
4	Коефіцієнт фінансового ризику	0,61	0,6	0,38	0,5	0,15	0,3 – 0,5
5	Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,4	0,34	0,42	0,37	0,61	> 0,5
6	Коефіцієнт забезпеченості оборот. активів власними коштами	0,4	0,36	0,53	0,43	0,8	> 0,1
7	Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу	0,21	0,18	0,12	0,13	0,02	< 0,5

Виходячи з отриманих результатів, наведених у таблиці 2.3, можна зробити висновок, що коефіцієнт фінансової автономії відповідає вимогам нормативного значення протягом аналізованого періоду, що свідчить про те, що становище підприємства є стабільним і не залежить від зовнішніх джерел фінансування і кредиторів. У минулому році даний показник становив 0,87, що

означає, що підприємство може профінансувати 87% своїх активів за рахунок власного капіталу.

Коефіцієнт фінансової залежності не перевищує нормативного значення, що говорить про позитивну динаміку розвитку підприємства з точки зору інвесторів і потенційних позичальників.

Коефіцієнт фінансової стійкості за останні п'ять років є нижчим за нормативне значення, що вважається негативною тенденцією і вказує на наявність фінансових ризиків в довгостроковій перспективі.

Коефіцієнт фінансового ризику перші два роки перевищував нормативне значення, що говорить про посилення залежності підприємства від позикових коштів і, як наслідок, зниження його фінансової стійкості. Однак, останні три роки даний показник відповідав нормативному значенню, що свідчить про те, що підприємство фінансово незалежне від залучення позикових коштів.

Коефіцієнт маневрування власного капіталу в минулому році, вперше за весь період дослідження, був вище нормативного значення, що говорить про підвищення власних фінансових можливостей підприємства, що є позитивною тенденцією в процесі функціонування підприємства.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами протягом усього звітного періоду відповідав вимогам нормативного значення. Це говорить про фінансову стійкість підприємства і його здатність проводити активну діяльність навіть без доступу до позикових коштів і зовнішніх джерел фінансування підприємства.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу за останні п'ять років не перевищував нормативного значення, що вважається позитивною ознакою і говорить про те, що підприємство стає менш залежним від зовнішніх інвесторів.

Далі проведемо розрахунок та аналіз показників рентабельності підприємства (таблиця 2.4). Для цього використаємо формули, які наведені в таблиці 1.3. Всі дані, які потрібні для розрахунку показників рентабельності знаходяться в додатках А та Б.

Таблиця 2.4 – Аналіз показників рентабельності ТОВ «Хлібодар» за 2016-2020 рр.

№	Показник	Рік					Нормативне значення
		2016	2017	2018	2019	2020	
1	Рентабельність активів	0,11	0,19	0,24	0,02	0,3	> 0
2	Рентабельність власного капіталу	0,19	0,31	0,35	0,02	0,39	> 0
3	Рентабельність продажів	0,4	0,35	0,36	0,19	0,44	> 0
4	Рентабельність продукції	0,66	0,53	0,55	0,23	0,79	> 0

Аналіз таблиці 2.4 дає можливість зробити висновки, що всі показники рентабельності знаходяться в межах нормативного значення, що є гарною ознакою та свідчить про те, що ТОВ «Хлібодар» є рентабельним підприємством.

Так, показник рентабельності активів в минулому році склав 0,3, що говорить про те що на 1 грн. активів припадає 0,3 грн. прибутку. Що стосується показника рентабельності власного капіталу, то ми бачимо, що в 2020 році даний показник становив 0,39. Це показує, що на кожному 1 грн. капіталу власників отримано 0,39 грн. прибутку. Показник рентабельності продажів за минулорічний звітний період склав 0,44, що вказує на те, що на кожну гривню від продажу продукції надходить 0,44 грн. прибутку. Стосовно показника рентабельності продукції, бачимо, що за минулий рік він дорівнював 0,79. Це свідчить про те, що на кожну гривню понесених витрат, підприємство отримало 0,79 грн. прибутку.

На наступному етапі дослідження роботи підприємства виконаємо розрахунки показників ділової активності. Для їх розрахунку використаємо дані підприємства, які знаходяться в додатках А та Б. Всі формули, які потрібні для розрахунку, наведені в таблиці 1.4. Результати розрахунків представлені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Аналіз показників ділової активності ТОВ «Хлібодар» за 2016-2020 рр.

№	Показник	Рік					Нормативне значення
		2016	2017	2018	2019	2020	
1	Коефіцієнт оборотності активів	0,66	1,14	1,04	0,85	0,96	збільшення
2	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,28	10,31	11,09	5,79	4,26	збільшення
3	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,82	25,01	35,4	20,42	10,9	збільшення
4	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	1,46	2,41	2,06	2,46	2,32	збільшення
5	Коефіцієнт оборотності основних засобів	2,28	3,12	2,67	2,23	2,89	збільшення
6	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,13	1,83	1,53	1,23	1,25	збільшення

Аналіз даних таблиці 2.5 показує, що коефіцієнт оборотності активів за минулий рік, вперше з 2017 року, має динаміку зростання, що є позитивною ознакою та свідчить про зростання прибутку.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості останні два роки зменшується, що є негативною ознакою та свідчить про уповільнення погашення

дебіторської заборгованості, а отже про погіршення стану розрахунків дебіторів з підприємством.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості також останні два роки має тенденцію до зниження, що є негативним явищем і вказує на зниження темпів швидкості оплати заборгованості підприємства.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів за минулий рік, в порівнянні з 2019 роком, знизився, що є негативною ознакою і свідчить про те, що відбувається збільшення запасів і незавершеного виробництва або ж зниження попиту на готову продукцію.

Коефіцієнт оборотності основних засобів в минулому році, в порівнянні з 2019 роком, збільшився, що є позитивним явищем та говорить про підвищення інтенсивності використання обладнання.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу в 2020 році, у порівнянні з 2019 роком, також збільшився, що вважається позитивною ознакою та свідчить про ефективне використання власних коштів підприємства.

Проаналізувавши фінансовий стан ТОВ «Хлібодар» можемо сказати, що підприємство є досить рентабельним, незалежним від зовнішніх джерел фінансування, а також може вчасно розрахуватися зі своїми зобов'язаннями. Однак деякі показники ділової активності та коефіцієнт фінансової стійкості не відповідають нормативному значенню і тому необхідно шукати шляхи для поліпшення цих фінансових показників.

3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Після проведення коефіцієнтного аналізу і розрахунку показників фінансового стану ТОВ «Хлібодар», можемо зробити висновок про фінансову стійкість підприємства, за винятком деяких показників, які не відповідають нормативному значенню. Тому розглянемо основні напрямки, які зможуть виправити становище та покращити загальний фінансовий стан підприємства.

В першу чергу, для забезпечення мінімального фінансового ризику при максимальній рентабельності власного капіталу є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства досягається методом оперативного механізму фінансової стабілізації – низки заходів, з одного боку, спрямованих на скорочення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання [24].

Поліпшення фінансового стану компанії також можливе за рахунок збільшення вхідних і зменшення вихідних грошових потоків. Збільшення обсягу вхідних грошових потоків можливе за рахунок:

- збільшення виручки від збуту;
- продажу частини основних фондів;
- рефінансування дебіторської заборгованості.

У той час на зниження вихідних грошових потоків мають вплив такі фактори:

- оплата товарів, робіт, послуг, які пов'язані з валовими витратами;
- оплата товарів, робіт, послуг, які не пов'язані з валовими витратами;
- здійснення реальних та фінансових інвестицій;
- сплата податків та інших платежів до бюджету;
- повернення капіталу, що був залучений на фінансовому ринку.

Підприємству важко впливати на обсяги двох останніх напрямів. Розмір податків та інших платежів до бюджету залежить від встановленого державою порядку про визначення цілей оподаткування, податкових ставок та термінів сплати. Сума платежів та відсотків залежить від умов кредитних договорів та від умов випуску облігацій. Здатність компанії впливати на перші три напрями є значно ширшою [25].

Також бажано звернути увагу на те, що для поліпшення свого фінансового стану підприємство повинне продавати всю надлишкову продукцію, що знаходиться на складах. Такий результат може бути досягнутим за рахунок кількох факторів: знижки для клієнтів, зниження цін для постійних покупців,

використання реклами, шляхом відкриття пунктів роздрібної торгівлі. Це призведе до збільшення прибутку та збільшення обороту капіталу. Звичайно, реалізація даного проекту не вирішить існуючих фінансових проблем, але допоможе скоротити термін реалізації продукції та прискорити фінансові врегулювання з кредиторами.

Наступним напрямком поліпшення фінансового стану підприємства може стати виробництво товарів, що становлять інтерес для споживачів і являються товарами щоденного вжитку, що посприє стабілізації та поліпшенню фінансового стану підприємства [24].

Ще однією областю для поліпшення фінансового стану компанії є оптимізація її ділової активності, для чого на підприємстві доцільно ввести наступні напрямки для її підвищення:

- скорочення термінів обробки сільськогосподарських земель, що потребує застосування нових технологій, модернізації та автоматизації техніки;
- підвищення продуктивності праці шляхом надання премій співробітникам, а також створення гідних умов праці;
- поліпшення структури матеріалів у виробництві, з урахуванням вартості сировини та матеріалів, а також максимізація використання залишків сировини;
- підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг, за рахунок підвищення їх якості [22].

Фінансовий стан підприємства не буде стійким, якщо воно не отримає прибутку в тих розмірах, які необхідні для збільшення фінансових ресурсів, які будуть залучені на зміцнення матеріально-технічної бази підприємства [24].

Для того, щоб збільшити прибуток підприємства, необхідно зробити наступні кроки.

1. Планування. При плануванні отримання прибутку на належному рівні, підприємство має можливість визначити розмір виплат до держбюджету і розмір (наявного) прибутку, що залишиться, що дасть можливість отримати фінансову основу для розвитку діяльності, необхідних видатків для розвитку соціальної сфери та матеріальних стимулів до праці.

2. Висока якість продукції. Рівень прибутку залежить, в першу чергу, від попиту.

3. Резерви зростання. Пошук нових джерел для збільшення прибутку, що забезпечить його зростання.

4. Підтримка ділової репутації підприємства. Висока ділова репутація дозволить підприємству отримувати додатковий прибуток і підвищувати свою

рентабельність. Своєчасний розрахунок з постачальниками, висока якість товарів і своєчасність надаваних послуг по прийнятній ціні – ось основні її показники [21].

Шляхи щодо підтримки фінансового стану ТОВ «Хлібодар» на найвищому рівні повинні передбачати:

- безперервний моніторинг зовнішньої та внутрішньої ситуації на підприємстві;
- здійснення заходів щодо зниження зовнішньої вразливості підприємства;
- розробка планів та здійснення попередніх заходів щодо врегулювання проблемних ситуацій;
- впровадження планів практичних заходів за виникнення кризової ситуації, прийняття ризикових і нестандартних рішень;
- реалізація практичних заходів щодо подолання кризової ситуації, прийняття нестандартних та ризикових рішень;
- моніторинг дій всіх учасників процесу та здійсненні заходів за їх результатами [24].

ВИСНОВКИ

Фінансовий стан підприємства є результатом взаємодії всіх складових системи фінансових зв'язків підприємства, які залежать від комплексу різних факторів виробничо-господарської діяльності та визначаються низкою показників, які відображають кількість фінансових ресурсів, їх розміщення та використання.

При проведенні оцінки фінансового стану підприємства аналізуються фінансові можливості підприємства, розробляються заходи для підвищення платоспроможності та фінансової стійкості. Також оцінка фінансового стану підприємства сприяє реалізації заходів для розвитку підприємства, підвищення прибутковості та зростання виробництва.

Для підтримки фінансового стану підприємства на високому рівні необхідно проводити постійний контроль за фінансовими потоками підприємства, мінімізувати зовнішню залежність, запобігати виникненню проблемних ситуацій, приймати виважені рішення для покращення фінансового становища.

Інформація для оцінки фінансового стану підприємства відображена у формі № 1 (баланс) та формі № 2 (звіт про фінансові результати). Для проведення оцінки змін у фінансовій звітності підприємства використовують методи фінансового аналізу, зазвичай застосовують метод аналізу коефіцієнтів.

Основними складовими фінансового стану підприємства являються: ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність та ділова активність.

Провівши комплексний аналіз, можна зробити висновок, що ТОВ «Хлібодар» абсолютно ліквідне та фінансово стійке підприємство, яке вміло пристосовується до змін в економіці країни. Товариство вчасно оновлює технічну базу, що дає змогу підвищувати рентабельність підприємства та знижувати затрати на виробництво продукції. Наявність власних обігових коштів також являється позитивним показником діяльності підприємства.

Результатом фінансової діяльності кожного підприємства повинно бути покращення фінансового стану, підвищення обсягів власних фінансових ресурсів, що дозволить своєчасно сплачувати всі рахунки, що призведе до подальшого економічного зростання і розвитку підприємства.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19-20. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/34393>
2. Попова С. П., Пилипенко А. В. Сутність та необхідність здійснення оцінки фінансового стану підприємства. *Наукові записки*. 2016. № 6. С. 11–19.
3. . Шеремет А. Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности. М.: ИНФРАМ, 2006. 415 с.
4. Бланк І. А. Управління фінансовими ресурсами підприємства : навчальний посібник. К.: Эльга, 2011. 574 с.
5. Павловська О. В. Фінансовий аналіз : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. К.: КНЕУ, 2010. 388 с.
6. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. К.: Видавництво європейського університету 2011. 253 с.
7. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. К.: Хай Тек Прес, 2008. 336 с.
8. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 196 с.
9. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2010. 662 с.
10. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Петряєва З. Ф. Курс економічного аналізу: підручник для студентів ВНЗ. Харків: Легас, 2004. 266 с.
11. Бодруг Т. М., Гаватюк Л. С. Сутність аналізу та управління фінансовим станом підприємств України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 22. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/24241>
12. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 504 с.
13. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013. (зі змінами).
14. Попова С. П., Пилипенко А. В. Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансового стану підприємства. *Наукові записки*. 2016. № 20. С. 25–35.
15. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.; за ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 5-те вид., перероб. та допов. К.: КНЕУ, 2004. 546 с.

16. Мельник А. О., Захарова Ю. І. Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 2 (25). С. 252–257.
17. Рачинський О. В. Методичне забезпечення оцінки рівня ліквідності підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 4 (66). URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/3909>
18. Геращенко І. О. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПИ»*. 2017. № 24 (1246). URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/31204>
19. Баранівський О. А. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2018. № 15. С. 206–212.
20. Рзаєв Г. І., Драгочинська Д. О. Показники рентабельності як аналітичні ознаки прояву ризику за умов невизначеності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2017. № 5. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/6194>
21. Валюх А. В., Зайцев О. В. Аналіз та напрями поліпшення фінансового стану підприємств України. *Гроші, фінанси і кредит*. 2019. № 28. С. 255–268.
22. Кошова В. Ю., Богацька Н. М. Ділова активність підприємства та резерви її підвищення. *Економічні студії*. 2018. № 1 (19). С. 37–40.
23. Тимчишин-Чемерис Ю. В., Гвоздь С. І. Поняття ділової активності підприємства та напрями її підвищення. *Наука онлайн*. 2015. № 14. С. 161–170.
24. Петренко В. С., Квасова О. П. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*.
25. Денисенко М. П., Гришко А. М. Заходи покращення фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. *Економіка та держава*. 2019. № 12. С. 61–65.

ДОДАТОК А Баланс ТОВ «Хлібодар»

Таблиця А.1 – Баланс ТОВ «Хлібодар»

Актив	Код рядка	Рік				
		2016	2017	2018	2019	2020
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи	1000	0	0	0	0	15
первісна вартість	1001	0	0	0	0	21
накопичена амортизація	1002	0	0	0	0	6
Незавершені капітальні інвестиції	1005	370	370	370	370	370
Основні засоби	1010	19 657	30 841	38 316	40 916	36 787
первісна вартість	1011	29 691	45 245	59 431	69 314	72 247
знос	1012	10 034	14 404	21 115	28 398	35 460
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0	0	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0	0	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	1 379	1 780	2 370	4 478	4 918
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	1 379	1 780	2 370	4 478	4 918
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	3	3	3	3	3
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1095	21 409	32 994	41 059	45 767	42 093
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	18 010	24 642	33 047	25 633	28 468
Виробничі запаси	1101	1 033	3 119	3 083	3 022	3 828
Незавершене виробництво	1102	5 672	9 412	9 361	8 824	10 533
Готова продукція	1103	11 305	12 111	20 603	13 787	14 107
Товари	1104	0	0	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	2 982	3 697	5 290	4 533	4 216
Депозити перестраховування	1115	0	0	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 856	8 401	8 234	22 337	30 274
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0	0	0	0

з бюджетом	1135	0	0	0	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0	0	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	9 493	9 493	9 493	9 493	9 493
Гроші та їх еквіваленти	1165	130	8	1 089	1 127	7 960
Готівка	1166	0	0	0	2	2
Рахунки в банках	1167	130	8	1 089	1 125	7 958
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань						
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	19	0	0	0	1 177
Усього за розділом II	1195	37 490	46 241	57 153	63 123	81 588
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0	0	0
Баланс	1300	58 899	79 235	98 212	108 890	123 681

Пасив	Код рядка	Рік				
		2016	2017	2018	2019	2020
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	21	21	21	21	21
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1400	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0	0	0
Додатковий капітал	1410	5 009	5 009	5 009	5 009	5 009
Емісійний дохід	1411	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	31 452	44 677	66 067	67 578	102 154
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0	0	0
Усього за розділом I	1495	36 482	49 707	71 097	72 608	107 184
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	9 360	10 543	9 763	11 206	2 100

Інші довгострокові зобов'язання	1515	68	68	68	68	68
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0	0	0
у тому числі:	1531	0	0	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань						
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	1595	9 428	10 611	9 831	11 274	2 168
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокові кредити банків	1600	1 800	2 450	9 976	7 421	0
Векселі видані	1605	69	69	69	69	69
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 511	4 777	434	8 226	12 342
розрахунками з бюджетом	1620	198	0	0	0	244
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0	0	0
розрахунками зі страхування	1625	23	2	36	62	25
розрахунками з оплати праці	1630	126	123	169	166	218
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	118	171	159	277	148
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	9 144	11 325	6 441	8 787	1 283
Усього за розділом III	1695	12 989	18 917	17 284	25 008	14 329
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700	0	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0	0	0
Баланс	1900	58 899	79 235	98 212	108 890	123 681

ДОДАТОК Б. Звіт про фінансові результати ТОВ «Хлібодар»

Таблиця Б.1 – Звіт про фінансові результати ТОВ «Хлібодар»

Стаття	Код рядка	Рік				
		2016	2017	2018	2019	2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	37 550	78 638	92 244	88 437	112 113
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	0	0	0
премії підписані, валова сума	2011	0	0	0	0	0
премії, передані у перестраховання	2012	0	0	0	0	0
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	0	0	0
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(22 566)	(51 465)	(59 534)	(72 048)	(62 670)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0	0	0	0
Валовий: прибуток	2090	14 984	27 173	32 710	16 389	49 443
збиток	2095	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	0	0	0
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	0	0	0
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0	0	0	0
Інші операційні доходи	2120	2 937	1 077	8 471	7 134	20 933
у тому числі:						
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	0	0	0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськог. продукції	2122	0	0	0	0	0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	0	0	0
Адміністративні витрати	2130	(1 691)	(2 526)	(3 554)	(4 162)	(4 719)
Витрати на збут	2150	(508)	(6 756)	(6 074)	(7 655)	(7 376)
Інші операційні витрати	2180	(7 121)	(2 614)	(7 131)	(4 744)	(20 506)
у тому числі:						
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	0	0	0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськог. продукції	2182	0	0	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	8 601	16 354	24 422	6 962	37 775

збиток	2195	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0	0	0	0
Інші доходи	2240	0	0	0	0	0
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	0	0	0
Фінансові витрати	2250	(2 175)	(2 836)	(2 302)	(3 678)	(2 854)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0	0	0	0
Інші витрати	2270	(77)	(293)	(730)	(1 773)	(345)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	6 349	13 225	21 390	1 511	34 576
збиток	2295	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0	0	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	6 349	13 225	21 390	1 511	34 576
збиток	2355	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)